

Vinay and Darbelnet's model

Classice taxonomy of linguistic changes in translation by **Vinay and Darbelnet** :

Strategy:

رویکرد کلی مترجم به نوع ترجمه متن ، برای مثال اینکه مترجم متن را به صورت free یا literal ترجمه کند

Procedure :

بکارگیری تکنیک های خاص در بعضی قسمت های متن مثل استفاده کردن مترجم از پانویس ویا وارد کردن واژه ای به طور مستقیم از زبان مبدا به زبان مقصد

The two general translation strategies :

- **Direct translation (literal) :**

Seven procedures of which direct translation

1_ Borrowing : The SL word is transferred directly to the TL.

قرض گرفتن عین کلمه از زبان مقصد مثل کامپیوتر ، شופاژ، کیک و غیره

2_ Calque: This is 'a special kind of borrowing'

گرفته برداری نوعی وامگیری زبانی است که در آن، صورت ترکیبی یا اصطلاحات زبان مبدا تجزیه می شود و برای هر یک از کلمه های آن اصطلاح، یک معادل قرار داده می شود مثل سیب زمینی ، آسمان خراش، پیش دانشگاهی، راه آهن و غیره

3_ Literal translation: word-for-word ,most common between languages of the same family and culture.

ترجمه تحت اللفظی یا ترجمه واژه به واژه یکی از شیوه های ترجمه است که در آن بر روی ساختار زبانی متن مبدأ تمرکز می شود. در ترجمه تحت اللفظی به قواعد نشانه گذاری، کاربردشناختی و معنای ضمنی در زبان مقصد توجهی نمی شود و ترتیب واژه ها از ترتیبشان در متن مبدأ تبعیت می کند

- **Oblique translation (free) :**

Four procedures of which oblique translation

1_ Transposition : This is a change of one part of speech for another without changing the sense

مثلا در ترجمه قید تبدیل به صفت شود بدون اینکه در معنا تغییری ایجاد کند

2_ Modulation : This changes the semantics and point of view of the SL. Modulation is a procedure that is justified although a literal translation results in a **grammatically correct utterance**, it is considered **unsuitable, unidiomatic** or **awkward** lin the TL. Modulation covers a wide range of **phenomena**

زمانی که متن ترجمه شده از نظر دستوری یا معنایی صحیح است ولی در زبان مقصد متداول نیست ویا عجیب به نظر میرسد.

abstract<> , effect<>cause , Whole<>part , part<>another part , active<>passive

3_ Equivalence or idiomatic translation : refer to cases where languages describe the same situation by different stylistic or structural means.

اشاره به مواردی دارد که زبان های مختلف یک موقعیت یکسان را با سبک های مختلف بیان میکنند . مثل ضرب المثل های مختلف

4_ Adaptation : This involves changing the cultural reference when a situation in the source culture does not exist in the target culture.

اقتباس یا تغییر ارجاع فرهنگی ، زمانی که یک موقعیت در فرهنگ زبان مبدا ، در فرهنگ زبان مقصد وجود ندارد .

The other technique exemplified by Vinay and Darbelnet :

- **Amplification** : The TL uses more words. The opposite of amplification is **economy** .
وقتی در زبان مقصد در مقایسه با زبان مبدا از کلمات بیشتری استفاده شود .
- **False friend** : A structurally similar term in SL and TL which deceives the user into thinking the meaning is the same .
واژه ای که از نظر ساختی در زبان مبدا و مقصد یکی است ولی معنی های متفاوت دارد.
- **Loss, gain and compensation** : Translation does inevitably involve some loss ,since it is impossible to preserve all the ST nuances of meaning and structure in the TL.
در هر ترجمه ای ممکن است بخشی از معنا از بین میرود و برای جبران آن بخش باید یک سری توضیحات اضافه شود تا معنا جبران (compensate) شود .
- **Explicitation** : Implicit information in the ST is rendered explicit in the TT.
مترجم باید اطلاعاتی را که به صورت ضمنی در متن اشاره شده است را برای خواننده توضیح دهد .
- **Generalization** : The use of a more general word in the TT.
استفاده از یک کلمه عام تر در زبان مقصد به جای کلمه ای خاص در زبان مبدا.

Servitude : It refers to obligatory transpositions and modulations due to a difference between the two language systems.

نوسانات و جا به جایی هایی که مترجم به خاطر تفاوت های نظام زبان مجبور است انجام دهد .

Option : It refers to non-obligatory changes that may be due to the translator's own style and preferences, or to a change in emphasis.

تغییراتی که مترجم بر اساس سبک ترجمه ی خود انجام میدهد .

Analytical steps :

- (1) Identify the units of translation.
- (2) Examine the SL text, evaluating the descriptive, affective and intellectual content of the units.
- (3) Reconstruct the metalinguistic context of the message.
- (4) Evaluate the stylistic effects.
- (5) Produce and revise the TT.

unit of translation : a combination of a 'lexicological unit' and a 'unit of thought' and define it as 'the smallest segment of the utterance whose signs are linked in such a way that they should not be translated individually'.

Catford and translation 'shifts

- **formal correspondent** is 'any TL category which can be said to occupy, as nearly as possible, the "same" place in the "economy" of the TL as the given SL category occupies in the SL'.
- **textual equivalent** is 'any TL text or portion of text which is observed on a particular occasion . . . to be the equivalent of a given SL text or portion of text'.

Translation shift : It is linguistic changes occurring in translation of ST to TT. When the two concepts of **textual equivalent** and **formal correspondent** diverge, a translation shift is deemed to have occurred.

Two kinds of shift :

- **Shift of level** : would be something which is expressed by grammar in one language and lexis in another.
وقتی یک مفهوم در یک سطح زبانی دارای معادلی در سطح زبانی دیگر باشد . به طور مثال وقتی مفهومی در زبان مبدا در سطح گرامر بیان شده ولی در زبان مقصد مجبور به بیان آن در سطح واژگان میشویم .
- **Shift of category** : These are subdivided into four kinds:

1_structural shift : most common, and to involve mostly a shift in grammatical structure.

تغییر در ساختار گرامری صورت بگیرد .

2_class shift : These comprise shifts from one part of speech to another.

تغییر در ساخت دستوری واژگان . مثلاً قید تبدیل به صفت شود

3_unit shift or rank shift : where the translation equivalent in the TL is at a different rank to the SL.

وقتی ردیف تغییر کند . مثلاً واژه تبدیل به بند شود .

4_intra-system shift : when the SL and TL possess approximately **corresponding systems** but the translation involves selection of a **non-corresponding** term in the TL system.

Markedness : choice or patterns of choices that stand out as unusual and may come to the reader's attention.

interpretive model :

- **Reading and understanding** متن دریافت مفهوم متن استفاده از دانش و توانش زبانی برای
- **Deverbalization** مرحله میانی و مرحله تبدیل صورت واژگان به اندیشه
- **Re-expression** تبدیل اندیشه به کلام متن مقصد
- **Verification** مترجم دوباره متن خود را خوانده و ارزیابی کند

Ways of investigating cognitive processing :

think-aloud protocols : In this type of study, the translator is asked to verbalize his/her thought processes while translating or immediately afterwards (the latter being **known as retrospective protocol**), often with no prompting on content. This is usually recorded by the researcher and later transcribed and analysed.

مریم روحبخش ارفعی

دانشجو دانشگاه پیام نور مشهد